

Александар
ВУЧЕВСКИ

КУЛТУРА ЗА СИТЕ

Пред неколку дена присуствував на еден културен настан кој многу ме израдува. Имено, на Градскиот плоштад во Скопје се одржа концерт на Македонската филхармонија. Неколкуте илјади присутни беа сведоци на несекојдневен настан за македонски услови. Интересот за овој концерт беше огромен. Таа јунска вечер видов многу задоволни лица. И додека Филхармонијата свиреше делови од филмска музика, сликарот Мирослав Масин сликаше на едно огромно платно, а истовремено се делеше романот "Каноне Инверсо" од писателот Пауло Мауресинг. Задоволни беа сите, и изведувачите и публиката. Во тие моменти се почувствував многу пријатно, и бев горд што вакво нешто се случува во мојот град. Вакви вечери на уметноста под отворено небо кај нас ретко се случуваат.

Насакаде во светот ова е вообичаена практика. Таму вакви настани има секојдневно, а притоа сцена се плоштадите, парковите и улиците. "Под отворено небо" настапуваат сите, од уличните изведувачи до реномираните уметници. Кај нас овој тренд срамежливо почнува да се појавува во последно време. Неколку дена по концертот на Филхармонијата на плоштадот случајно затекнав изложба на фотографии. На отворен простор беа изложени стотици дела на млади македонски фотографии. Повторно посетеноста беше огромна и владееше одлична атмосфера. Скопјани како да се навикнуваат на ваков неортодоксен пристап кон уметноста. Имено, културните настани се селат од полураспаднатите објекти на нашите театри и музеи на отворените простори во македонската метропола.

Со овој потег културните институции и ансамблиите, освен својата примарна цел, како да сакаат да свртат внимание и на својата положба. Верувам дека на сите им се познати нивната ситуација и

статусот во општеството. Театрите работат во ужасни услови. Остана само уште едно кино. Музеите едвај преживуваат, а Филхармонијата воопшто нема свој објект и со години е потстанар. Публика има сè помалку. Токму затоа се важни овие настапи на отворено. Преку нив културните институции се промовираат сами себе. На овој начин тие најдобро допираат до луѓето. Сè ова може да има единствено позитивен

ли, кои се одржуваат на отворено. Во Општина Карпош културното лето веќе почна, а има најави дека деновиве нешто слично ќе почне и во Кисела Вода. Ако на ова го додадеме и традиционалното Скопско културно лето јасно е дека претстојните месеци во Скопје ќе бидат исполнети со многу настани од културата. Ова секако ќе ни помогне малку да се одмориме од политиката.

Таква е ситуацијата со културата во главниот град. Но, за жал, состојбата во помалите градови е многу поразлична од онаа во Скопје. На прсти се бројат градовите кои имаат театри. Таму каде има работат во "герилски" услови: без соодветни објекти и со редуциран репертоар. Концерти речиси и да не се одржуваат, а веќе нема ниту кино сали. Едноставно, помалите места во Македонија се наоѓаат во културна изолација. Во последно време таму главни настани беа митинзите на политичките партии. Младите од овие градови ги имаат истите потреби како и културните конзументи во Скопје. Нивниот избор сега е сведен на минимум. Токму затоа на Македонија итно ѝ е потребна културна децентрализација. Државните институции, освен за Скопје, треба да одделуваат многу повеќе средства за уметноста и за културата во помалите средини. Секако потребна е и поголема иницијатива и од локалните заедници.

Ќе завршам со уште еден позитивен пример кој е за поздравување. Македонскиот народен театар минатото лето прв пат ја активираше отворената летна сцена. И кога сите други институции ги затворија своите врати поради летниот одмор, МНТ почна со нова летна сезона. На сцената се одиграа речиси сите претстави од редовниот репертоар. Освен тоа се одржаа и десетици концерти. За сите овие настани имаше огромен интерес, особено меѓу младата публика. Отворената сцена на Македонскиот народен театар беше полн погодок. Многу се израдував кога дознав дека и оваа година ќе се повтори "театарското лето". Сигурен сум дека повторно ќе ги видам истите задоволни лица како и лани.

СО ИЗЛЕГУВАЊЕТО ОД ПОЛУРАСПАДНАТИТЕ ОБЈЕКТИ И НАСТАПИТЕ НА ОТВОРЕНО, МАКЕДОНСКИТЕ КУЛТУРНИ ИНСТИТУЦИИ КАКО ДА САКААТ ДА ГО СВРТАТ ВНИМАНИЕТО НА ПОЛОЖБАТА ВО КОЈА МОМЕНТНО СЕ НАОЃААТ.

ВО ПОМАЛИТЕ ГРАДОВИ, ЗА ЖАЛ, ГЛАВЕН КУЛТУРЕН НАСТАН БЕА ПАРТИСКИТЕ МИТИНЗИ, ПА ЗАТОА ПОД ИТНО НИ Е ПОТРЕБНА КУЛТУРНА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА.

ефект во борбата за придобивање нова публика.

Деновиве ваква иницијатива почнаа да спроведуваат и некои скопски општини. Тие многу храбро се нафатија да организираат летни културни фестива-